

SUVREMENA HRVATSKA ONOMASTIKA – IZAZOVI, POTREBE I MOGUĆNOSTI

Anđela Frančić

(Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek za kroatistiku)

U uvodnome dijelu rada autorica definira onomastiku i predmet njezina istraživanja te kratko prikazuje povijest hrvatske onomastike i nabroja onomastičare koji su ju obilježili. Središnji je dio rada prikaz hrvatske onomastičke suvremenosti s posebnim osvrtom na njezine izazove, potrebe i mogućnosti. U zaključku konstatira da, unatoč trudu malobrojnih onomastičara, obilje imenske građe još čeka da bude prikupljeno terenskim i arhivskim istraživanjima te podvrgnuto znanstvenoj analizi.

Ključne riječi: povijest hrvatske onomastike, istaknuti hrvatski onomastičari, suvremena hrvatska onomastika

1. UVOD

1.1. Ukratko o imenima i znanosti koja se njima bavi

Onomastika je znanost o imenima. Imenima se služimo pri orijentaciji u prostoru u kojemu živimo (toponimi), pri komunikaciji s ljudima na koje smo upućeni (antroponimi), pri snalaženju u svijetu materijalnih i nematerijalnih proizvoda ljudskoga uma (krematonimi). Imena su znakovi *sui generis* leksičkoga sustava te imaju poseban status u odnosu na ostali, neimenski leksik. Pojavljuju se uglavnom ili u gramatičkome broju jednine (npr. *Agata*, *Kovačević*, *Fažana*, *Drava*, *Vidova gora*, *Dugi otok*, *Lukina*

jama, Đunda) ili u gramatičkome broju množine (npr. *Posavski Podgajci, Delnice, Poblja, Baredine, Plitvička jezera, Podmurvice, Vele Srakane*), a tek se iznimno rabe jedninska imena i u množini (npr. *U istom su se danu rodile četiri Sanje, U Hrvatskoj je najviše Horvata, Svijeće su gorjele* u svim Vukovarskim ulicama *diljem Hrvatske*), ali ne i obrnuto. Vrlo često nastaju od apelativa – pritom se doimensko značenje u imenu gasi i zamjenjuje onomastičkim sadržajem. Govoreći o odnosu apelativa i imena, valja istaknuti da granice između njih nisu čvrste niti jednom zauvijek zadane, o čemu svjedoče brojni primjeri onimizacije apelativā (npr. *maslina* > osobno ime *Maslina, sitar* > prezime *Sitar, glava* > nadimak *Glava, selo* > ojkonom *Selo, potok* > hidronim *Potok, hum* > oronim *Hum*) i manje brojnije potvrde apelativizacije onimā (npr. prezime *Jeep* > džip ‘terenski i vojni sa svih strana otvoren automobil’, prezime *Watt* > vat ‘jedinica SI sustava za snagu’, etnonim *Francuz* > francuz ‘element na konju s hvataljkama u gimnastici; vrsta kruha; ručna alatka za pritezanje i otpuštanje matica’, mitonim *Meduza* > meduza ‘vrsta žarnjaka’, mitonim *Vesta* > vesta ‘džemper na kopčanje’).

Budući da svojim izrazom i doimenskim sadržajem imena pronose obavijesti o jezičnoj i izvanjezičnoj zbilji vremena u kojemu su nastala, sastavnicom su istraživanja stručnjaka različitih struka. Nejezikoslovcima (npr. povjesničarima, geografima, geodetima, etnologima, arheolozima, demografima) ime je predmet, ali ne i središte znanstvenoga interesa. Ono je samo jedna od potvrda koja se uklapa u sliku svijeta viđenu njihovim očima. S obzirom na činjenicu da je ime ponajprije jezični znak, onomastika se oduvijek smatrala jezikoslovnom disciplinom te je pretkaziva njegova pojavnost u jezikoslovnim djelima. No katkad se čini, pogotovo u normativnim jezikoslovnim priručnicima, da imena stručnjacima za standardno-jezičnu normu samo “smetaju” zahtijevajući dodatne bilješke u kojima se objašnjava otklon od, za neimenski leksik, uobičajenih pravila. Tek će onomastičarima ime biti u središtu znanstvenoga interesa. Pritom izvanlingvističnost imenskoga znaka zahtijeva izlaz iz jezikoslovnih okvira u povijest, zemljopis, etnologiju, demografiju, antropologiju, sociologiju... da bi se sagledala i objasnila kompleksnost imena – njegova postanka, razmještaja i funkcioniranja.¹

¹ Budući da su onomastička istraživanja nužno interdisciplinarna, rezultati istraživanja drugih znanosti mogu pridonijeti ispravnomu tumačenju pojedinoga imena, njegove etiologije i etimologije (Brozović Rončević 2010: 37).

1.1. Osvrt na povijest hrvatske onomastike

S obzirom na to da razumijevanje sadašnjosti hrvatske onomastike pretpostavlja poznavanje njezine povijesti, slijedi vrlo kratak osvrt na najvažnije činjenice koje su tu povijest obilježile. Iako se zanimanje za imena mjeri stoljećima, usputne i pojedinačne (uglavnom etimološke) bilješke o pojedinome imenu² ili puku imensku pojavnost u leksikografskim priručnicima valja razlikovati od sustavnoga bavljenja imenima. Na tragu takva sustavnoga pristupa bio je već Pavao Ritter Vitezović na prijelazu iz 17. u 18. stoljeće, no pravi onomastički počeci naziru se potkraj 19. stoljeća kada važan prinos oblikovanju rane hrvatske onomastičke misli daje Tomo Maretić (1886, 1893). Do sustavnoga razvoja onomastike kao samostalne jezikoslovne discipline dolazi tek u prvoj polovici dvadesetoga stoljeća, dakle istodobno u Hrvatskoj kao i drugim europskim državama (Brozović Rončević 2010: 38). To početno razdoblje sustavnih onomastičkih istraživanja svojim su radovima obilježili Konstantin Jireček, Anton Mayer, Otto Franck te osobito Petar Skok – začetnik suvremene hrvatske onomastike.³ Unatoč zamjerkama koje se odnose na etimološke i mladogramatičarske metode u bavljenju imenima, Skokova je neosporna zasluga što je “svojim radovima i svojim autoritetom pronio [...] hrvatsku onomastičku znanost izvan granica Hrvatske i uzdigao ju na zavidnu visinu europske onomastike toga vremena” (Šimunović 2006: 397).

Poslije Skoka važan prinos proučavanju hrvatske onimije daju Mate Hraste, Pavle Rogić, Valentin Putanec, Blaž Jurišić, Mate Šimundić, Ante Šupuk, Vesna Jakić-Cestarić, Stjepan Sekereš, Živko Bjelanović i drugi. Šezdesetih godina prošloga stoljeća svojim će se radovima s imenskom tematikom pojaviti Petar Šimunović te dati prepoznatljiv pečat suvremenoj hrvatskoj onomastici svojim knjigama (Šimunović 2004, 2005, 2006, 2008, 2009) i radovima manjega opsega. Šimunović je pokrenuo jedini hrvatski

² Bizantski car Konstantin VII. Porfirogenet u svojem djelu *De administrando imperio* “objašnjava značenje etnonima *Hrvat* (Hrvati na slavenskom jeziku znači ‘oni koji posjeduju mnogo zemlje’ (cap. 31)). Takvih usputnih etimoloških zabilješki bilo je u mnogih povjesničara” (Šimunović 2002: 27).

³ Skok piše važne rasprave o dubrovačkoj toponimiji (1931), o stranim toponomastičkim reliktima u balkanskom latinitetu (1928–1934), o slavensko-romanskoj simbiozi na jadranskim otocima (1950–1951), o postanku Splita (1952) i Zadra (1954), a vrlo je važna i njegova onomastička raščlamba *Supetarskoga kartulara* (1952a). Mnoga imena obuhvaćena su njegovim *Etimologijskim rječnikom hrvatskoga ili srpskoga jezika* (1971–1973).

onomastički časopis, odgojio onomastički podmladak, učinio hrvatsku onomastiku prepoznatljivom u europskim i svjetskim razmjerima.

Hrvatska je onimija vrlo slojevita i nadasve zanimljiva i u vremenskoj i u prostornome protegu. Unatoč brojnim radovima izišlih iz pera spomenutih i nespomenutih istraživača, o kojima svjedoči bogata hrvatska onomastička bibliografija – retrospektivna je objavljena u zasebnoj knjizi (Putanec – Šimunović 1987), a kurentna (od 1994.) kontinuirano izlazi u časopisu *Folia onomastica Croatica* – još je podosta nepopisane i neobrađene terenske i neispisane arhivske građe. I dok imena zapisana u raznim vrelima mogu čekati svoje proučavatelje, ona žive samo u sjećanju govornika (npr. mikrotoponimi) izbliedit će i ugasiti se zajedno s njima.

2. HRVATSKA ONOMASTIČKA SUVREMENOST

Hrvatskom povijesnom onimijom bave se uglavnom isključivo onomastičari, a u njezinu suvremenost svi se “pačaju” – i oni upućeni u problematiku, i oni manje upućeni, a oglase se katkad i oni posve neupućeni. Svi se osjećaju pozvanima govoriti o imenima,⁴ ali bez poznavanja osnovnih zakonitosti postanka i funkcioniranja imena u pravilu se zapada u onomastički naturalizam, u vulgarizaciju onomastike, u onomastičku fantastiku ili u anegdoticu (Šimunović 2006: 357). Na neznanstvene, nelingvističke i neonomastičke poglede na imena nećemo se osvrnati – reći ćemo tek osnovne informacije o stručnjacima koji se bave imenima (onomastičarima) i rezultatima njihova rada. Danas hrvatski onomastičari djeluju uglavnom u okrilju pojedinih znanstvenih i znanstveno-nastavnih institucija, odnosno manjih jedinica unutar njih – na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, Filozofskome fakultetu u Splitu, Odjelu za onomastiku i etimologiju pri Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje, u Centru za jadranska onomastička istraživanja Sveučilišta u Zadru⁵... Oni (naj)istaknutiji članovi su Odbora za onomastiku pri Razredu za filološke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

⁴ Potrebu da svatko govori o imenima možemo opravdati činjenicom uronjenosti svakoga u svijet imena.

⁵ Centar za jadranska onomastička istraživanja sastavnica je Sveučilišta u Zadru. Osnovan je 2003. godine na poticaj skupine istraživača zabrinutih zbog ugroženosti toponomastičke baštine na otocima. Centar je pokrenuo institucionalnu i interdisciplinarnu, domaću i međunarodnu suradnju, pokrenuo je biblioteku svojih izdanja (biblioteka *Onomastica Adriatica*) te formirao

2.1. Istraživanja i ostala djelatnost hrvatskih onomastičara

Hrvatski onomastičari popisuju i primjerenim znanstvenim metodama opisuju imensku građu prikupljenu za terenskih i arhivskih istraživanja. Samomu istraživanju prethodi pomno planiranje istraživanja, izrada upitnika za terenski rad te tablica i programa za upisivanje građe s terena ili iz arhivskih vrela. Rezultati opisa i obradbe prikupljene građe objavljuju se u knjigama i radovima manjega opsega u znanstvenim i stručnim časopisima. Hrvatskim su onomastičarima otvorene stranice mnogih jezikoslovnih časopisa s obzirom na činjenicu da je onomastika jezikoslovna disciplina, a jedan je od njih specijaliziran isključivo za imensku problematiku – *Folia onomastica Croatica*, koji se u izdanju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti tiska jednom godišnje,⁶ a o njegovoj vrsnoći govori činjenica da je kategoriziran kao časopis a1.⁷ Osim toga rezultate svojih istraživanja hrvatski onomastičari redovito prezentiraju na domaćim i inozemnim znanstvenim skupovima. Razred za filološke znanosti HAZU-a svake četiri godine organizira međunarodni znanstveni skup *Skokovi etimološko-onomastički susreti* kojemu su sudionicima, uz etimologe, i eminentni hrvatski i strani onomastičari. Posljednji (osmi) održan je od 23. do 25. listopada 2014. godine u Zadru.⁸

Hrvatski su onomastičari uključeni u fakultetsku nastavu (na zagrebačkome, riječkome, splitskome i zadarskome filozofskom fakultetu) u kojoj onomastika zasad ima status izbornoga kolegija. Onomastički kolegiji redovito su sastavnicom i posljediplomskih doktorskih studija na kojima su

---

mladi znanstveno-istraživački kadar. Znanstveno-istraživački rad Centra ponajprije je usmjeren na terenska toponomastička istraživanja otoka zadarskoga i šibenskog arhipelaga, koja se potom usustavljuje i monografski objavljuje. Dosad je tiskano šest monografija: Pašman (2006), Ugljan (2007), Vrgada (2009), Murter (2010), Pag (2011) i Kornati (2013).

⁶ Od 1969. do 1991. izlazi četrnaest brojeva časopisa *Onomastica Jugoslavica* (prva dva broja otisnuta su u Ljubljani, a ostalih dvanaest u Zagrebu). Časopis toga imena gasi se, te se 1992. pokreće novi hrvatskoga imena i pretežito hrvatske onomastičke tematike (u tisku je 24. broj).

⁷ Usp. Popis kategoriziranih domaćih časopisa koji se uzimaju u obzir pri vrednovanju radova za izbor u znanstvena zvanja iz područja humanističkih znanosti (*Narodne novine*, 38/2011).

⁸ Do 90-ih godina prošloga stoljeća važan utjecaj na razvoj onomastike imalo je osam jugoslavenskih onomastičkih konferencija (održane su u Tivtu, Skopju, Dubrovniku, Portorožu, Mostaru, Donjemu Milanovcu, Prištini i Podgorici). Nakon Domovinskoga rata počinje se u hrvatskim gradovima održavati kvadrilenalni znanstveni skup u početku nazvan *Skokovi dani*, a potom *Skokovi etimološko-onomastički susreti* (dosad su održani u Zagrebu, Puli, Zadru, Krku, Vukovaru, Korčuli, Gospiću i Zadru).

predavači, pretkazivo i očekivano, ponajbolji hrvatski onomastičari koji doktorandima ukazuju na bremenitost imena najraznovrsnijim podacima, na specifičnosti imena na svim jezičnim razinama u odnosu na neimenski leksik, na imensku terminološku problematiku, na onomastički neistražena područja i sl.

Uspoređujući na znanstvenome skupu *Hrvatski jezik u XX. stoljeću* (Zagreb, 2005.) rezultate hrvatske antroponomastike s planovima koje je zacrtao Onomastički odbor osnovan 1956. pri JAZU-u (prikupljanje povijesne i suvremene antroponimijske građe, formiranje središnje republičke antroponimijske kartoteke, izrada rječnika povijesne i suvremene antroponimije, izrada priručnika za antroponimiju), zaključeno je da “još uvijek nemamo rječnik povijesne antroponimije ni rječnik suvremene hrvatske antroponimije, ni cjelovit antroponimijski priručnik [...] da nam nedostaje rječnik hrvatske onomastičke terminologije [...] da ima premalo timskoga rada na organiziranome bavljenju hrvatskom antroponimijom” (Frančić 2006: 412–413). Unatoč tomu što je, kada je riječ o hrvatskoj onomastici uopće, puno toga učinjeno u drugoj polovici prošloga stoljeća (usp. Šimunović 2006a: 402–403), danas, desetak godina poslije, i dalje konstatiramo da nam još štošta od davno zacrtanoga i isplaniranoga nedostaje, tj. i dalje ostaje potrebom i izazovom.

3. IZAZOVI SUVREMENE HRVATSKE ONOMASTIKE

Imena su nam svima životnom nužnošću, a onomastičarima osnovnim predmetom bavljenja i svakodnevnim izazovom. Bavljenje se imenima danas, za razliku od starije onomastičke škole sinonimom koje jest Petar Skok, ne svodi samo na traganje za imenskom etimologijom i otkrivanje jezičnih zakonitosti u imenima. Danas se ponajprije istražuje imenska struktura, funkcioniranje imena u jeziku i govoru, njihov razmještaj, proučavaju se mijene imenskih oblika te njihovi uzroci, prati učestalost pojavljivanja određenih tipova imena na vremenskoj vertikali i prostornoj horizontali itd. Znatno je dio hrvatske onimije istražen, ali još je velik dio koji treba istražiti da bi se na osnovi radova koji pokrivaju povijesnu i suvremenu onimiju, arhivsku građu i terenske zapise hrvatskoga sjevera i juga, istoka i zapada izradila sumarna djela o hrvatskoj onimiji. Sve što od imenske svekolikosti dosad nije obrađeno (ili to nije učinjeno na odgovarajući način) izazovom

je za onomastičara – neki hrvatski krajevi još su gotovo potpunom nepoznaticom kad su imena u pitanju, a vrata u pojedine dijelove onimije i načine njihove raščlambe tek su odškrinuta. Izazovom je i ono što je istraženo, a od tih je istraživanja prošlo dosta vremena – trebalo bi provjeriti je li došlo do kakvih promjena, u čemu se one očituju, koliko ih je, čime su potaknute itd. Izazovom je i izići iz uskih onomastičkih krugova te onomastički osvijestiti širu zajednicu – upozoriti ju na važnost bavljenja imenima, na potrebu pozornoga izbora osobnoga imena kojemu neće moda biti jedini kriterij odabira; poučiti ju da ne treba po svaku cijenu birati tuđe ime jer se time, umjesto pokazivanja svoje “svjetskosti” i “trendovskosti”, svjedoči vlastita povodljivost i imenski snobizam; pokazati joj da se može izabrati neobično, posebno, nesvakidašnje i lijepo ime, a da se ne mora posezati za tuđim – katkad je dovoljno zaviriti u vlastito rodoslovlje ili pak prelistati stare matične knjige, hrvatsku povijesnu literaturu. U posljednje su nam vrijeme usta puna globalizacije, odnosno potrebe otpora globalizacijskim procesima a kad su imena u pitanju svjesno se dajemo zahvatiti globalizacijskim trendovima imenovanja, brišemo i odričemo se svojega, a da nas nitko na to ne prisiljava. Svjedoci su toga osobna imena hrvatske djece, imena hrvatskih privatnih tvrtki, imena hrvatskih proizvoda itd. čije se hrvatstvo kadšto svodi samo na hrvatsko mjesto boravka nositelja takvoga imena, odnosno hrvatsku adresu sjedišta tvrtke.

4. POTREBE SUVREMENE HRVATSKE ONOMASTIKE

Iz prikazanoga stanja u hrvatskoj onomastici proizlaze i potrebe koje se nameću njezinim istraživačima da bi onimijska slika hrvatskoga prostora bila jasnijom i prepoznatljivijom. Evo popisa najvažnijih potreba:

- sumirati rezultate dosadašnjih istraživanja (po onomastičkim područjima i po područjima hrvatskoga prostora)
- preispitati, tj. znanstveno valorizirati rezultate dosadašnjih istraživanja
- izraditi popis onomastički neistraženih dijelova hrvatskoga prostora i popis onomastičkih područja koja su nedovoljno zahvaćena dosadašnjim istraživanjima
- odrediti prioritete u daljnjim istraživanjima
- planski istražiti neistraženo

- usporedbom s rezultatima onomastičkih istraživanja u okolnim nehrvatskim regijama dobiti jasn(ij)u sliku hrvatskoga onimijskog prostora, njegovih značajki i specifičnosti u odnosu na druga bliža i udaljenija nehrvatska područja i njihovu onimiju
- izraditi rječnike povijesne i suvremene antroponimije i toponimije⁹
- izraditi etimološke rječnike hrvatske antroponimije i toponimije
- monografski obraditi pojedine onomastičke kategorije
- napisati udžbenike za poučavanje onomastike
- napisati priručnike za terenska i arhivska istraživanja onimijske građe¹⁰
- napisati gramatiku imenâ¹¹
- uspostaviti bolje veze među onomastičarima koji djeluju u različitim sredinama i institucijama diljem Hrvatske
- popularizirati onomastiku te širu javnost senzibilizirati za imensku problematiku, osvijestiti ju o važnosti imenâ i njihovoj bremenitosti porukama koje su zbijene u imenskome izrazu i doimenskome sadržaju
- i na kraju, a po važnosti i hitnosti u ovome trenutku zapravo najvažnije – izraditi suvremeni hrvatski onomastički terminološki priručnik

Najpotpuniji popis hrvatskih onomastičkih termina sadržava *Osnoven sistem i terminologija na slovenskata onomastika / Osnovnaja sistema i terminologija slavjanskoj onomastiki / Grundsystem und Terminologie der slawischen Onomastik* (Skopje 1983) – poredbeni popis važnijih onomastičkih termina dvanaest slavenskih jezika i njemačkoga jezika. Autorom je hrvatskoga dijela Petar Šimunović. Ne umanjujući mu vrijednost u vrijeme kada je nastao ni ulogu koju je imao (i još ima) u hrvatskoj onomastici,¹² ističemo potrebu za suvremeno koncipiranim rječnikom onomastičkih termina. Pri njegovoj izradbi svakako valja uzeti u obzir i terminologiju što ju

⁹ Neke od njih imamo (npr. *Rječnik osobnih imena* Mate Šimundića), ali nam većina nedostaje, a i postojeće valja osuvremeniti.

¹⁰ Neke od njih imamo (npr. *Toponomastička početnica: Osnovni pojmovi i metoda terenskih istraživanja* Vladimira Skračića).

¹¹ Već se duže vrijeme osjeća potreba za takvom gramatikom. U njoj bi se uz gramatička pravila (ali i pravila drugih jezičnih razina) koja vrijede za neimenski leksik navodila “pravila” koja vrijede za imena, tj. pravo imena da se “ogriješi” o standamojezičnu gramatičku normu, a da pritom ne bude pogreškom.

¹² Na neke od njegovih nedostataka (npr. nesustavnost, terminološku sinonimiju i hononimiju) upozorili smo u zasebnome radu (Frančić 1999).

sadržava *Osnoven sistem*, korigirati ju i dopuniti. Njime bi se unijelo više reda u hrvatsku onomastičku terminologiju te bi se, bez sumnje, umanjile brojne terminološke različitosti u radovima hrvatskih onomastičara, a pogotovo neonomastičara kada se u svojim radovima dotiču imenske problematike. Suvremeni onomastički terminološki rječnik pomogao bi nam da se ne gubimo u sinonimnim i homonimnim terminima, da prekinemo praksu kreiranja onomastičkih termina neologizama, da se napokon dogovorimo što je to *osobno ime*, što *nadimak*, što *neslužbeni oblik osobnoga imena*. Da razmotrimo i usuglasimo se treba li nam termin *vlastito ime* (ili je u onomastici dovoljno govoriti samo o *imenu*); jesu li termini *nadimak*, *pridjevak* i *primak* istoznačnice; mislimo li na isto kada govorimo o *svetačkim*, *kršćanskim*, *kalendarskim*, *biblijskim* imenima; kako ćemo s obzirom na strukturu zvati složena osobna imena tipa *Branimir* (*dvočlanim* ili *dvo- leksemnim*); koji ćemo termin rabiti kao hiperonim za imena polja, oranica, šuma; kako ćemo nazivati imena ulica, dijelova naselja... Naravno, sve to valjalo bi učiniti vodeći računa i o onomastičkim terminološkim rješenjima drugih naroda – ponajprije slavenskih, ali i svih ostalih.

5. MOGUĆNOSTI SUVREMENE HRVATSKE ONOMASTIKE

Činjenica je da su onomastičari deficitarni među hrvatskim lingvistima, a potrebe su velike i izazova je puno. Govoreći vojnom terminologijom da bismo sve pobrojeno (i još koješta navedeno) učinili, nije nam dovoljna *desetina*, nego najmanje *vod* ili bi još bolje bilo imati *satniju* onomastičara. To bi već bila prava *vojska* znanstvenika koja bi se uspješno borila s nebrojenim imenima kojima smo okruženi. Na sreću, izazvanih je sve više – mnogi za svoj doktorski rad biraju onomastičke teme kadšto i nesvjesni težine posla u koji se upuštaju (“Različitost morfološkog pejzaža, slojevitost jezičnoga prožimanja i bogata aloglotska onimija čine ovu znanost zanimljivom, ali i teškom”) (Šimunović 2006a: 402). Ipak, u pravilu izlaze kao pobjednici dajući svoj prinos poznavanju hrvatske onimije.

6. ZAKLJUČAK

Unatoč trudu malobrojnih, ali marnih istraživača i vrsnih znanstvenika, obilje imenske građe još čeka da bude ispisano iz arhivskih dokumenata i zapisano u neposrednome kontaktu s govornicima na tronarječnome hrvatskom pro-

storu te podvrgnuto svestranj znanstvenoj raščlambi. Takvo stanje najslikovitije izriče biblijska rečenica: “Žetva je velika, a radnika malo” (Lk 10,2), a i vapaji tih malobrojnih (pogotovo kada se oglase da bi pri govoru o imenima valjalo voditi računa o onomastičkoj terminologiji, da bi kada su imena u pitanju trebalo odstupiti od gramatičkih pravila obvezatnih za neimenski leksik, da bi pri izboru imena trebalo voditi računa o hrvatskoj imenskoj tradiciji...) – kada dižu svoj glas u obranu tradicijskih hrvatskih imena i stoljetne logike imenovanja – nerijetko bivaju “glas vapijućeg u pustinji” (Iv 1, 23).

LITERATURA

- Brozović Rončević, Dunja. 2010. Toponomastičko nazivlje između jezikoslovlja i geografije. “Folia onomastica Croatica”, 19, 37–46.
- Frančić, Anđela. 2006. Proučavanje hrvatske antroponimije u 20. stoljeću. *Hrvatski jezik u XX. stoljeću*. Ur. Marko Samardžija i Ivo Pranjković. Zagreb: Matica hrvatska, 405–421.
- Frančić, Anđela. 1999. К проблематике хорватској ономастическој терминологији, *Filológiai Közlöny, A Magyar Tudományos Akadémia Modern Filológiai Bizottsága és a Modern Filológiai Társaság Világirodalmi Folyóirata*. Ur. Gábor Kerekes. Budapest: Balassi Kiadó, XLV/1–2: 6– 12.
- Maretić, Tomo. 1886. O narodnim imenima i prezimenima u Hrvata i Srba. “Rad JAZU”, 81: 81–146; 82: 69–154.
- Maretić, Tomo. 1893. Imena rijeka i potoka u hrvatskim i srpskim zemljama. “Nastavni vjesnik”, I: 1–24.
- Putanec, Valentin i Petar Šimunović. 1987. *Retrospektivna onomastička bibliografija : hrvatsko-srpska do godine 1975*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Skok, Petar. 1928–1934. Zum Balkanlatein. “Zeitschrift für romanische Philologie”, 48, 50, 54. Skok, Petar. 1931. Origines de Raguse. “Slavia”, X: 449–498.
- Skok, Petar. 1950–1951. *Slavenstvo i romanstvo na jadranskim otocima*, I-II. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Skok, Petar. 1952. Postanak Splita. “Anali Historijskog instituta u Dubrovniku”, 1: 195–199.
- Skok, Petar. 1952a. Lingvistička analiza kartulara Jura s. Petri de Gomai. *Supetarski kartular*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Skok, Petar. 1954. Postanak hrvatskog Zadra. “Radovi Instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru”, 1: 37–68.
- Skok, Petar. 1971–1973. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I–III. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.

- Šimunović, Petar. 2002. Povijest hrvatske onomastike. *Słowiańska onomastyka*. Encyklopedia, tom I. Warszawa – Kraków: Towarzystwo Naukowe Warszawskie.
- Šimunović, Petar. 2004. *Bračka toponimija*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Šimunović, Petar. 2005. *Toponimija hrvatskoga jadranskog prostora*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Šimunović, Petar. 2006. *Hrvatska prezimena*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Šimunović, Petar. 2006a. Hrvatska onomastika u 20. stoljeću. *Hrvatski jezik u XX. stoljeću*. Ur. Marko Samardžija i Ivo Pranjković. Zagreb: Matica hrvatska, 395–404.
- Šimunović, Petar. 2008. *Hrvatska u prezimenima*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Šimunović, Petar. 2009. *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.

SUMMARY

CONTEMPORARY CROATIAN ONOMASTICS – CHALLENGES, NEEDS AND CAPACITIES

In the introductory part of the article the author defines onomastics and the topic of its research, briefly outlines the history of Croatian onomastics and lists onomasticians who have made a significant contribution to its development. The central part of the paper deals with the contemporary Croatian onomastics with a special emphasis on its challenges, needs and capacities. Finally, the author concludes that in spite of the efforts of the few Croatian onomasticians, the ample amount of nominal corpus is yet to be collected, through field work and archive research, and scientifically analysed.

Keywords: history of Croatian onomastics, prominent Croatian onomasticians, contemporary Croatian onomastics